

PESTICIDY v zorném úhlu EFSA

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) zveřejnil výsledky svých dvou pilotních hodnocení rizik, která pro člověka představují rezidua většího množství pesticidů v potravinách.

Týkají se hodnocení kumulativních rizik pesticidů pro štítnou žlázu a nervový systém.

A dále, EFSA publikoval výroční zprávu o reziduích pesticidů v potravinách v Evropské unii za rok 2018. Zpráva vychází z dat získaných při úředních kontrolách národními kontrolními orgány členských států, Islandu, Norska a zahrnuje jak cíleně, tak i náhodně odebrané vzorky.

Rezidua pesticidů v potravinách: sledujte trendy s novým interaktivním nástrojem EFSA.

Zprávy byly zveřejněny v dubnu, jejich znění včetně odkazů přikládáme.

(LID)

Příloha: Zveřejněné informace k témtu pesticidy, 2020

Pesticidy: EFSA zveřejnil první výsledky hodnocení kumulativních rizik pesticidů (Vydáno: 29.4.2020) a dále, EFSA představil souhrnné výsledky za rok 2018 a interaktivní nástroj pro jejich prohlížení (Vydáno: 3.4.2020)

(Autor: KM EFSA)

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) zveřejnil výsledky svých dvou pilotních hodnocení rizik, která pro člověka představují rezidua většího množství pesticidů v potravinách.

Hodnocení kumulativních rizik pesticidů pro štítnou žlázu a nervový systém

Hodnocení rizik jsou zaměřena na chronické účinky na thyroideální systém (štítnou žlázu) a na akutní účinky na nervový systém – a jsou vyvrcholením víceleté spolupráce mezi úřadem EFSA a Nizozemským národním institutem pro veřejné zdraví a životní prostředí (RIVM).

Dokumenty byly dokončeny po dvouměsíčním konzultačním období, během něhož úřad EFSA obdržel hodnotnou zpětnou vazbu od různých zúčastněných stran, včetně národních institucí, akademické obce, nevládních organizací a komerčních subjektů. V Bruselu se také konalo setkání se zástupci zúčastněných stran, kde vědci úřadu EFSA vysvětlili a přesně popsali metodiku a výsledky práce.

Celkovým závěrem obou hodnocení je, že spotřebitelské riziko vyplývající z kumulativní expozice pesticidům ve stravě je, s různou mírou jistoty, pod prahem, který spouští regulační opatření pro všechny zahrnuté skupiny populace. (Další informace o použití analýzy nejistoty při hodnocení najdete v „FAQ“.)

V příštích letech bude úřad EFSA provádět hodnocení týkající se účinků pesticidů na jiné orgány a funkce těla. V současné době úřad společně s Evropskou komisí definuje komplexní prováděcí plán.

Látky zvažované v hodnocení byly identifikovány odborníky úřadu EFSA na pesticidy pomocí metodiky speciálně určené pro klasifikaci pesticidů do „skupin pro kumulativní hodnocení“ (a methodology specially devised for classifying pesticides into “cumulative assessment groups”).

Nařízení EU o maximálních hladinách pesticidů v potravinách (MRL) stanoví, že rozhodnutí o MRL by měla zohledňovat kumulativní účinky pesticidů, jakmile budou dostupné metody pro posuzování těchto účinků. Nařízení o uvádění pesticidů na trh navíc stanoví, že pesticidy by neměly mít na člověka škodlivé účinky - včetně kumulativních účinků.

Další informace naleznete v FAQ úřadu EFSA.

[Cumulative dietary risk characterisation of pesticides that have chronic effects on the thyroid](#)

[Cumulative dietary risk characterisation of pesticides that have acute effects on the nervous system](#)

EFSA publikoval výroční zprávu o reziduích pesticidů v potravinách v Evropské unii za rok 2018. Zpráva vychází z dat získaných při úředních kontrolách národními kontrolními orgány členských států, Islandu, Norska a zahrnuje jak cíleně, tak i náhodně odebrané vzorky.

Rezidua pesticidů v potravinách: sledujte trendy s novým interaktivním nástrojem EFSA

V roce 2018 bylo celkově analyzováno 91015 vzorků, z nichž 95,5 % nepřekročilo maximální limity reziduí (MRL) stanovené právním předpisem. V rámci koordinovaného víceletého kontrolního programu EU bylo analyzováno 11679 vzorků, z nichž MRL vyhovělo 98,6 %.

Zpráva poskytuje pohled na zatížení potravin v EU rezidui pesticidů a na možná rizika pro zdraví spotřebitelů. Manažerům rizika poskytuje důležité informace pro přijímání budoucích kontrolních opatření.

[The 2018 European Union report on pesticide residues in food](#)

Výkonný ředitel EFSA, p. Bernhard Url k tomu říká: „Zpráva EFSA již mnoho let pomáhá Evropské komisi a členským státům při zajišťování správného používání pesticidů v souladu s právními předpisy a stanovenými cíli. Účinný sběr a precizní analýza dat budou i nadále klíčové pro zajištění bezpečnosti potravin prodávaných v EU.“

Cílený vs. náhodný sběr dat

Náhodně sbíraná data jsou především užitečná proto, že pokrývají stejný nákupní koš (stejně produkty) v rámci tříleté rotace, což umožňuje identifikovat trendy u konkrétních potravin. Kupříkladu, mezi roky 2015 a 2018 se zvýšil počet překročení MRL u banánů (z 0,5 na 1,7 %), sladkých paprik (z 1,2 na 2,4 %) a stolních hroznů (z 1,8 na 2,6 %). Na druhou stranu, mezi roky 2015 a 2018 se snížil počet překročení MRL u brokolice (z 3,7 na 2 %), panenského olivového oleje (z 0,9 na 0,6 %) a u vajec (z 0,2 na 0,1 %).

Data získaná v rámci koordinovaného víceletého kontrolního programu EU letos EFSA vložil do interaktivního nástroje, kde je data možné procházet, aby je přiblížil také lidem, kteří nejsou specialisty na jejich analýzu.

Národní kontrolní programy jsou postavené na analýze rizika. Soustředí se tedy na produkty, u kterých byla v předchozích letech častěji zjištěna překročení MRL a tedy mohou pravděpodobněji obsahovat rezidua pesticidů. Národní programy poskytují manažerům rizika důležité informace, avšak na rozdíl od dat získaných v rámci koordinovaného víceletého kontrolního programu EU neposkytují statisticky reprezentativní obrázek o úrovních reziduí pesticidů v potravinách v obchodech v EU.

Hodnocení rizik

V rámci analýzy výsledků provedl EFSA hodnocení rizik z pohledu výživy. Z výsledku vyplývá, že je nepravděpodobné, že potraviny analyzované v roce 2018 představovaly problém pro zdraví spotřebitelů. EFSA nicméně předkládá řadu doporučení ke zvýšení účinnosti evropského kontrolního systému, aby byla dále posilována vysoká úroveň ochrany spotřebitelů.

Sdružení českých spotřebitelů, z. ú., (SČS) si klade za cíl hájit oprávněné zájmy a práva spotřebitelů na vnitřním trhu EU a ČR, přičemž zdůrazňuje preventivní stránku ochrany zájmů spotřebitelů: „Jen poučený spotřebitel se dokáže účinně hájit.“ SČS působí v řadě oblastí – pokrývá odbornost ve vztahu ke kvalitě a bezpečnosti výrobků včetně potravin, technické normalizaci a standardizaci, kvalitě a bezpečnosti služeb včetně služeb finančního trhu aj.

SČS, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10; +420 261263574; scs@konzument.cz; www.konzument.cz

Kabinet pro standardizaci, o. p. s., (KaStan) je nezávislou obecně prospěšnou společností založenou Sdružením českých spotřebitelů. Cílem je zvyšování bezpečnosti a kvality výrobků a služeb vytvářením a podporou funkce nástrojů zajišťujících účinné zapojení spotřebitelů do standardizačních procesů (technická normalizace, certifikace a posuzování shody, akreditace, dozor nad trhem), včetně uplatňování technických předpisů a norem ve prospěch spotřebitelů a korektního trhu.

KaStan, Pod Altánem 99/103; 100 00 Praha 10; +420 261263574; info@top-normy.cz; www.top-normy.cz